

Η συνταγματική διάταξη για την Εκκλησία και οι επιδιώξεις της πολιτείας

Ορθοδοξία / Κοινωνικά θέματα

Δημήτρης Σπηλιώτης, Εφέτης ΔΔ

[Προηγούμενη δημοσίευση: <https://www.pemptousia.gr/?p=158417>]

6. Η εν λόγω συνταγματική διάταξη-αναφορά έχει πρωτίστως εκκλησιολογικό περιεχόμενο, χωρίς να στερείται νομικής σημασίας. Δεν αφορά μόνο στον κλήρο, αλλά στο σύνολο των εν ενεργεία μελών του εκκλησιαστικού σώματος, καθώς ο Ιησούς Χριστός αναγνωρίζεται ως ο Κύριος “ημών”, δεδομένου ότι αποτελεί την κεφαλή όχι μόνο του κλήρου, αλλά της καθ’ όλου Εκκλησίας. Με τη διάταξη-αναφορά αυτήν αναγνωρίζεται η βασική παραδοχή του μυστηρίου της Εκκλησίας. Δηλαδή, (α) ότι ο Χριστός είναι η κεφαλή της Εκκλησίας και (β) ότι, συναφώς, η Εκκλησία, δηλαδή η κοινωνία των ζώντων μελών της, κληρικών, μοναχών και λαϊκών (βαπτισμένων), είναι το σώμα του Χριστού. Αναγνωρίζεται επίσης, κατ’ επέκταση, η δογματική παραδοχή ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδας είναι μικρογραφία ολόκληρης της Εκκλησίας, η οποία είναι Μία, γιατί είναι το Σώμα του Χριστού. Αναγνωρίζεται, συνεπώς, και η παρεπόμενη παραδοχή ότι δεν υπάρχουν

εκκλησίες, έξω από τη Μία Εκκλησία, και ότι διαφορετικές χριστιανικές κοινότητες και ομολογίες δεν συνιστούν Εκκλησία. Τυχόν χρησιμοποίηση από τον κοινό νομοθέτη του όρου “εκκλησία” για τον χαρακτηρισμό διάφορων θρησκευτικών νομικών προσώπων ή θρησκευτικών κοινοτήτων, όπως π.χ. στο Ν 4301/2014, είναι εντελώς καταχρηστική και αφορά μόνο στη νομική ρύθμιση οργανωτικών ζητημάτων που αφορούν σε παρόμοιους θρησκευτικούς οργανισμούς.

Αναγνωρίζεται, επίσης, εμμέσως, ότι ο Χριστός, η αγιότητα του Οποίου διαχέεται και στα μέλη της Εκκλησίας, την αλήθεια και την πράξη της οποίας εξειδίκευσαν και διαμόρφωσαν, αντιστοίχως, σε μεγάλο βαθμό, με φώτιση και πνευματική αρχοντιά, οι Έλληνες Πατέρες και οι Έλληνες Άγιοι, Όσιοι, Μάρτυρες και Ήρωες, κληρικοί, μοναχοί και λαϊκοί, γνωστοί και άγνωστοι, προστατεύει το Γένος, φωτίζει τα μέλη της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Ελλάδα και ενδυναμώνει τους Έλληνες διαχρονικά. Αυτή η έμμεση αναγνώριση αποτελεί και μια σιωπηρή έκφραση ευχαριστίας και ευγνωμοσύνης, εκ μέρους του Ελληνικού Κράτους, προς τον Ιησού Χριστό και τους Αγίους Του, μεταξύ των οποίων εξέχουσα θέση κατέχει η Υπεραγία Θεοτόκος [δεν εξέλιπε το φιλότιμο στη Νεότερη Ελλάδα]. Τέλος, κατά λογική ακολουθία, με την εν λόγω συνταγματική διάταξη-αναφορά ο σκοπός του Κράτους, που είναι η ομαλή συμβίωση και η ευημερία των ανθρώπων που διαβιούν εντός της επικράτειας, διασταυρώνεται με τον σκοπό της Εκκλησίας, δηλαδή τη θεραπεία και τον αγιασμό των μελών της, δεδομένου ότι τα μέλη της Εκκλησίας είναι εξ ορισμού νομοταγείς πολίτες του Κράτους, εφόσον οι νόμοι του τελευταίου

δεν αντιστρατεύονται το Νόμο του Θεού. Οι πιο πάνω ερμηνευτικές εκδοχές ουδόλως προσκρούουν στο ατομικό δικαίωμα της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης που κατοχυρώνεται στο άρθρο 13 του Συντάγματος, δεδομένου ότι, προεχόντως και ανεξαρτήτως παντός άλλου, η έννοια της Εκκλησίας είναι διαφορετική από την έννοια της θρησκείας. Θρησκεία είναι η αντίληψη περί Θεού και οι σχετιζόμενες με αυτήν μεταφυσικές και ηθικές παραστάσεις, προς τις οποίες ο άνθρωπος συνδέεται με την πίστη, ενώ η Εκκλησία, σύμφωνα με τα όσα έγιναν δεκτά, είναι σώμα Χριστού και κοινωνία θεώσεως (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η Ορθοδοξία δεν συνιστά θρησκεία και μάλιστα την “επικρατούσα” στην Ελλάδα).

7. Το παράθυρο του άρθρου 3 παρ. 1 του Συντάγματος στο μυστήριο της Εκκλησίας κάποιος θέλουν να κλείσει στην επόμενη συνταγματική αναθεώρηση, στο όνομα της θρησκευτικής ουδετερότητας. Τους ενοχλεί ο καθαρός αέρας της Αγάπης και της Δόξας του Θεού Λόγου [μάλλον εκλείπει το φιλότιμο στη μετανεωτερική Ελλάδα]. Νομίζουν ότι έτσι θα ασφαλίσουν το Σύνταγμα από παρόμοια πνευματική αναφορά και, κατά βάθος, ότι θα καταφέρουν πλήγμα στην Εκκλησία. Θα ... “καταφέρουν” να καταστήσουν το μεν Σύνταγμα φτωχότερο σε έμπνευση, διάκριση και γνώση, που (δύναται να) αντλεί από την αστείρευτη πηγή της Θείας Αλήθειας και της Ορθόδοξης Πνευματικότητας, τη δε πνευματική «οικοδομή» της Εκκλησίας πιο δυνατή, δεδομένου ότι είκοσι αιώνες από την ίδρυσή της η Εκκλησία παραμένει αλώβητη και ασάλευτη, παρόλα τα πλήγματα που έχει δεχτεί, μέσα και έξω από αυτήν. Σε αντίθεση με το Ελληνικό Κράτος που, πριν προλάβει να συμπληρώσει δύο αιώνες βίου, “κατάφερε” ήδη σε καιρό ειρήνης να εξαθλιώσει πολλούς από τους κατοίκους του και να περιορίσει σε μεγάλο βαθμό ένα από τα συστατικά στοιχεία του: την πρωτογενή και αυτοδύναμη εξουσία.

ΠΗΓΕΣ

- **Ανδρέα Θεοδώρου, Η ΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ.**
- **Αρχιμανδρίτη (Αγίου) Ιουστίνου Πόποβιτς, ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ.**
- **Αρχιμανδρίτη Ιωάννη Καραμούζη: «ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ», σε apostoliki-diakonia.gr.**
- **Γεώργιου Μαυρομάτη, Η ΜΗΤΕΡΑ ΜΑΣ / ΦΥΣΗ-ΕΚΦΡΑΣΗ-ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.**
- **Γεώργιου Παναγόπουλου, ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΑΣ.**
- **Ιερομόναχου Σάββα Αγιορείτη: «ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΓΕΡΟΝΤΑ ΠΟΡΦΥΡΙΟ ΤΟΝ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗ» [μεταπτυχιακή εργασία στη Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ], σε sbm-naxou.gr.**

- Ιωάννη Κονιδάρη, ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ.
- Κώστα Νούση, ΟΣΙΟΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΗΣ / ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΑ-ΘΕΟΛΟΓΙΑ.
- Μητροπολίτη Ναυπάκτου & Αγίου Βλασίου Ιερόθεου, ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ / ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ / ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ Π. ΙΩΑΝΝΗ ΡΩΜΑΝΙΔΗ.
- Του ίδιου: «Ο όρος “εκκλησίες” ως “τεχνικός όρος”», σε impantokratoros.gr.
- Μητροπολίτη Σερρών & Νιγρίτας Θεολόγου: «ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ», σε profitisillias.com.gr.
- Νικόλαου Ζαχαρόπουλου: «Η Ορθόδοξη Εκκλησία στο ελεύθερο Ελληνικό Κράτος», σε ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ (εκδόσεις ROAD).
- Π.Δ. Δαγτόγλου, ΑΤΟΜΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ.
- Πρεσβ. Αντώνιου Αλεβιζόπουλου, ΕΦΟΔΙΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ.
- Πρωτοπρ. Ιωάννη Ρωμανίδα, ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ.
- Χρήστου Γιανναρά, ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ.

<http://bit.ly/2qs3xsr>